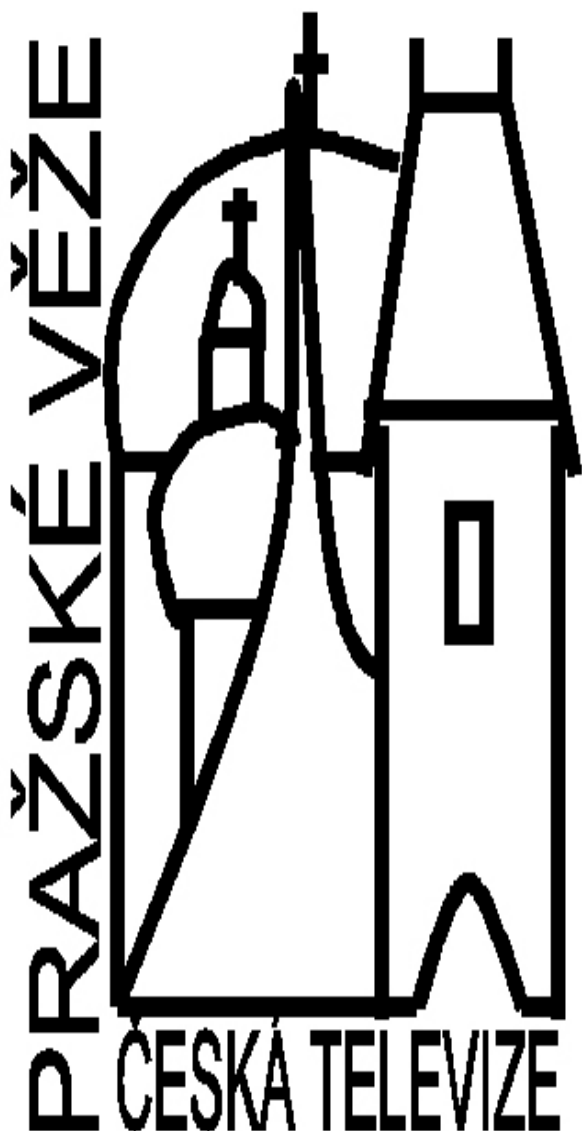

ČESKÁ TELEVIZE

Centrum publicistiky, dokumentaristiky a vzdělávání

Bedřich Ludvík

PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ

16 dílný dokumentární cyklus

**DÍL 10.
VĚŽE
JUNGMANNOVA
NÁMĚSTÍ A OKOLÍ.**

Dramaturg: Milan Vacek

© říjen 2001 až únor 2007

OBRAZ 1
DVĚ PLOŠINY – KOSTEL SV. PROKOPA - ŽIŽKOV

Detail nohou Průvodce. Jdou po dlažbě. **Komentář:**
Pak nastoupí do vysokozdvížné plošiny. Začíná seriál, který vás uchopí do
Ta začne stoupat... náruče, pozvedne k nebesům a už nikdy vás nenechá klesnout.

Průvodce na stoupající plošině na kameru:

Průvodce:
Uchopíme vás a pozvedneme k vrcholům sta pražských věží. Vystoupáme za vás tisíce schodů, prolezeme spousty půd, otevřeme stovky vikýřů. Na konci toho všeho vám nabídneme pohledy na Prahu, matku měst, v dědictví nám danou, šírou tu Prahu, Prahu jedinou.

OBRAZ 2
OBRAZOVÁ MONTÁŽ + ÚVODNÍ TITULKY

Naprolínané oblety nejrůznějších
pražských věží.

Úvodní titulky:

Česká televize
Centrum dokumentaristiky,
publicistiky a vzdělávání
uvádí
dokumentární cyklus
PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ
Průvodce
VIKTOR PREISS
Námět, scénář, hudba, režie:
BEDŘICH LUDVÍK

(ústřední píseň)

*Nad městem jsou věže
Tyčí se nad námi
My žijem při zemi
Věže jsou s hvězdami*

*Ještě že věže jsou
Že nad námi stojí
Pozvednou k nebesům
Ty z nás kdo se bojí*

*A pak u nohou ti leží
Praha, město věží
Ať prší či sněží
Stoupejme do věží*

*Do věží ke zvonům
K jejich mocným tónům
Do věží vzhůru k lidem
Jímž je věž osudem*

OBRAZ 3

RAMPA PRAŽSKÉHO HRADU

Kamera odjíždí od pohledu na Prahu.
Průvodce se dostává do obrazu a mluví
na kameru:

Průvodce se otočí od kamery a zadívá
se do textu před sebou. Kamera zabírá
celem města. Pohyb oblaků se zrychlí.

Průvodce:

Už desetkrát jsme se sešli na tomto
místě, abychom obdivovali krásu
Prahy a jejich věží. Už desetkrát jsem
pražským věžím z toho místa skládal
poklony. Ani dnes tomu nebude jinak.
Ale dnes si vezmu na pomoc slova
básníka. Kousek z básně Svatopluk
Čecha

Komentář:

*Hle, Praha! Zrak se jiskří, vlhne -
Praha!*

*To jméno samo zpěv. Ten pouhý zvuk
úchvatně do strun české duše sahá a
srdce rozechvívá v burný tluk. Nech
cizí poutník objem skrovný měří a
zhrdá, Praho, sivým rouchem Tvým:
nám ve své kráse, věkovité šeri jsi
vábný Neapol, jsi hrdý Řím!*

Průvodce:

Dnes nás čeká dalších pět věží Nového
Města. Půjdeme z Jungmannova
náměstí Národní třídou k Vltavě a na
této cestě potkáme typický mix
pražských věží: dvě věže moderní,
bankovní a tři věže kostelní, klášterní.
To vše pár kroků od sebe!
Podivuhodná směs sakrálního a
profánního, to je a vždycky byla
typická tvář Čech a Prahy.

OBRAZ 4

LETECKÉ ZÁBĚRY JUNGMANNOVA NÁMĚSTÍ

Montáž leteckých záběrů

(ústřední hudební motiv)

Komentář:

Podobně jako ulice Na Příkopech, i Národní třída vznikla na zasypaném hradebním příkopu. A to v roce 1781. O 7 let později ji ozdobila dvojitá alej lip a podle toho dostala jméno V alejích. Ovšem u toho nezůstalo: její části podél kostela sv. Voršily se říkalo Uršulinská a později U řetězového mostu. Podle řetězového mostu, který na jejím konci od roku 1841 do roku 1888 stál. Od roku 1870 se obě části ulice spojily pod názvem Ferdinandova třída. Podle císaře a posledního českého krále Ferdinanda V. Název Národní třída má od roku 1919.

OBRAZ 5
JUNGMANOVO NÁMĚSTÍ

Průvodce stojí na vysoko zdvižné plošině na Jungmannově náměstí před sochou Jungmanna

Průvodce dá pokyn a plošina se s ním začne zvedat.

Kamera střídavě snímá pohled na stoupající plošinu a střídavě pohled ze stoupající plošiny na okolí.

Zdvih plošiny se zastaví. Průvodce shlíží na Národní třídu pod sebou a město okolo.

Průvodce:

Stojím na Jungmannově náměstí, na místě dvou nikdy nepostavených věží chrámu Panny Marie Sněžné. Ano, nebýt nepříznivých historických nebyla by dnes Národní třída zakončena tímto malým náměstím, ale průčelím nejvyššího chrámu v Praze. Jaký by byl z těchto věží výhled si dnes můžeme jen simulovat touto vysoko zdvižnou plošinou...

Komentář:

Při našich výstupech do věží jsme už několikrát narazili na fenomén zkomolené, nedokončené či zaniklé věže. Tohle je poprvé, co se setkáváme s fenoménem vůbec nepostavené, jen zamýšlené, věže. Za ta staletí co je Praha Prahou musí být takových „neviditelných“ věží desítky. My si jich na naší pouti za věžemi Prahy ukážeme jen několik. A právě nikdy nepostavené věže chrámu Panny Marie Sněžné jsou první z nich.

Průvodce:

Ve skutečnosti by asi byly věže vyšší. Vysoko zdvižné plošiny jsou na pražské věže krátké. Většina věží má 50 a více metrů. Ale pro představu to stačí. Tak tedy takto bychom pohlíželi z prvního ochozu věže chrámu Panny Marie Sněžné na Národní třídu a okolí kdyby naši předkové věže postavili. Že se tak nestalo, nezbyvá nám než vystoupat nad nejvyšší chrámovou klenbu v Praze a rozhlédnout se po okolí ze sanktusníku.

Bedřich Lítavský

PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ

DÍL 10. - Věže Jungmannova náměstí a okolí.

OBRAZ 6
JUNGMANNOVO NÁMĚSTÍ – CHRÁM PANNY MARIE SNĚŽNÉ

Montáž pohledů na cestu do krovů a do sanktusníku.

Komentář:

Chrám Panny Marie Sněžné byl založen Karlem IV. roku 1347 v místech, kterým se říkalo Na písku. . Jako kostel korunovační a klášterní patřil řádu karmelitánů. Jeho patronka byla Panna Marie, které podle legendy označila místo pro vybudování svého chrámu v Římě tak, že na něj nechala uprostřed léta nasněžit.

V ještě nedostavěném kostele kázal v letech 1419 až 1422 kněz Jan Želivský. Odtud se také vydaly 30. července roku 1419 jím vedené zástupy k Novoměstské radnici a vyházely tam koňšely z oken. Za tři roky na to byl kněz Želivský na Staroměstské radnici sťat a jeho ostatky byly pohřbeny pod kazatelnu tohoto kostela.

Tedy bylo postaveno pouhé knežiště kostela. A u toho už zůstalo. V 16. století kostel zpustl a jeho klenba a průčelí se zřítily. Roce 1603 daroval císař Rudolf II. ruinu františkánům. Ti chrám opravili a v jejich péči je dodnes.

K dostavbě chrámu v jeho zamýšlené velikosti však už nikdy nedošlo.

Průvodce vyleze po žebříku do věže sanktusníku a pohlédne ven. Pak pozve na vyhlídku i kameru.

Průvodce:

Opravdu pohnuté doby zažil tento kostel. Roku 1611 tady zfanatizovaný dav, napadl 14 řeholníků. Ti hledali útočiště na střeše kostela, odkud byli shozeni do 40 metrové hlubiny. Ale to zde ještě tento sanktusník, nebo-li věž nad presbiteriem, kněžištěm, kostela nebyla. Ta zde vyrostla až v období baroka.

Komunistický režim klášter úplně zrušil a umístil sem zkušebny vojenské¹⁰

Bedřich Ludevít

PRAHA, MĚSTO MĚŽÍ

DÍL 10. – Věže Jungmannova náměstí a okolí.

Průvodce (a kamera) se rozhlédne kolem.

hudby Ministerstva vnitra.

se sem vrátili až v roce 1991.

A teď už se rozhlédněme kolem.

Hluboko nede mnu ie Františkánská

OBRAZ 7

JUNGMANNOVO NÁMĚSTÍ - PRAGOEXPORT

Montáž pohledů na budovu
Pragoexportu.

Komentář:

V místech kde kdysi bývala zeď nikdy nedostavěné boční lodi kostela Panny Marie Sněžné stojí od roku 1931 bývalá budova pojišťovny od architektů Františka Lehmana a Kamila Roškota.

Její nároží tvoří věž, která se táhne od země až nahoru a převyšuje budovu o jedno patro.

Výstup na jeho věž, pohled na
hodinový stroj.

V tomto patře je ukryt hodinový stroj. Nad ním byla původně terasa, která je dnes zastřešena.

Montáž pohledů na město...

Pohledy, které tato věž nabízí jsou podobné pohledům, jaké by nabízely neexistující věže chrámu Panny Marie Sněžné. A vidíme odtud i další moderní věž na kterou vystoupáme – věž obchodního domu Perla.

OBRAZ 8

LETECKÉ ZÁBĚRY VĚŽE OBCHODNÍHO DOMU PERLA

Montáž leteckých pohledů na obchodní dům a jeho věž.

Komentář:

Dnes už to nikomu ani nepřipadne nijak zvláštní, ale umístiti tento obchodní dům do středověké zástavby Starého města byla značná odvaha. Architektům Erichu Kohnovi a Františku Řehákovi se to podařilo. Stalo se tak stejně jako u minulé budovy v roce 1931.

Od 70. let minulého století byla tato budova několik desetiletí v havarijním stavu. Dnes je v ní banka.

Její věž má dvě patra kopírující tvar nároží a ustupující do středu budovy. Z jejího ochozu je nezvyklý pohled na vzdálené Příkopy, blízkou Jungmannovu ulici, Národní třídu a Staré město.

OBRAZ 9
KONVIKT

Průvodce stojí na dvoře Konviktu a mluví do kamery. Za ním je vidět další věž na kterou se vypravíme, věž Konviktu.

Kamera si prohlíží průčelí a věž kostela sv. Bartoloměje. Nabídne pohled na zaparkovaná policejní auta a vstoupí do budovy Filmového ústavu a kina Ponrepo.

Průvodce:

Věž, kterou za mnou vidíte, patří od roku 1660 jezuickému konviktu – tedy koleji pro studenty bohoslovectví. Dávno před ním zde stál dům zcela opačného poslání – říkalo se mu Benátky a byl to vykřičený dům. Ten v roce 1372 zbourali a na jeho místě postavil Jan Milíč z Kroměříže svůj slavný dům pro polepšené nevěstky jménem Jeruzalém.

Komentář:

Až v letech 1726 až 1731 byl k tomuto domu, podle projektu Kiliána Ignáce Dietzenhofera, přistavěn kostel sv. Bartoloměje – odtud i název o 300 let později nechvalně známé policejní ulice Bartolomějská. Po zrušení jezuického kláštera roku 1773 byla v těchto budovách tiskárna, sklad, varhanická škola. Jejím absolventem nebyl nikdo menší než Antonín Dvořák, který zde později i řediteloval. Z Refektáře se stal oblíbený koncertní sál, kde hráli takoví hudebníci jako Ferenc Liszt, Hans von Bulow, Anton Rubinštejn. K nejslavnějším hostům patřil Ludwig van Beethoven. V roce 1835 zde byla šermířská škola a o 5 let později zde byl uspořádán první český bál. V roce 1863 se zde za přítomnosti Jana Nerudy, poprvé tančila Česká beseda! V 50. letech minulého století zde byly vyšetřovny a celý státní bezpečnosti. Později Loutkové studio Jiřího Trny a dnes je zde Filmový ústav a kino Ponrepo.

Průvodce stále na nádvoří Konviktu

15

Průvodce:
PRAHA, MĚSTO PANEŽŮ, to je dost radosti a utrpení na jednu budovu!

DÍL 10. - Věže Jungmannova náměstí a okolí

O areálu Konviktu víme tedy všechno a je neivvšší čas vstoupit do jeho

OBRAZ 10

LETECKÉ POHLEDY NA AREÁL VORŠILSKÉHO KLÁŠTERA

Montáž leteckých pohledů na Voršilský klášter.

Komentář:

V roce 1672 zakoupil řád Voršilek, neboli Uršulinek, prostor mezi Národní třídou, Voršilskou a Ostrovní ulicí a začal se stavbou kláštera. V roce 1678 byly dokončeny hlavní budovy. V roce 1699 až 1704 byl podle návrhu Marcantonio Canevalleho postaven kostel sv. Voršily, jinak též první kostel dramatického baroka v Praze. Na hřebeni jeho střechy je osmiboká vížka se zvonem z roku 1735 od Zachariáše Dietricha.

Montáž Průvodce stoupajícího do věže.

Ale tato nás tak nezajímá jako věž, která vyrůstá ze spojnice střech nad areálem kláštera. Je to mohutná, dřevěná, oplechovaná věž s lucernou - pravá tajemná klášterní věž, kam lze ukryt klášterní poklad nebo alespoň klášterní tajemství.

OBRAZ 11

VORŠILSKÝ KLÁŠTER - PŮDA

Kamera zabírá půdu. Průvodce vejde do obrazu a mluví na kameru:

Průvodce:

A taky že ano: v makovici této věže byly během její opravy roku 1982 nalezeny různé dokumenty. Například báseň psaná abatyší kláštera nebo ostatky svatých. Takže vzhůru do věže...

Průvodce se odvrátí a stoupá vzhůru

Komentář:

Světice Voršila byla královská dcera, která opustila rodnou Británii, aby se vyhnula nechtěnému sňatku. V Kolíně nad Rýnem byla i se svými družkami zabita barbarskými Huny.

Průvodce:

Dlouhá léta byl uživatelem budovy a tím i této věže endokrynologický ústav. Ten zde chtěl zřídit odpočinkový vyhlídkový altán. Nikdy k tomu nedošlo. A přitom odpočívat tady a rozhlížet se po Praze je opravdová slast. Oddejte se jí se mnou...

Naprolínané pohledy na Prahu stověžatou.

OBRAZ 12
ZÁVĚREČNÁ MONTÁŽ

Montáž leteckých pohledů na město a věže.

Komentář:

To je a zřejmě vždy bylo pro Prahu příznačné: vedle rušného tržiště, kde se obchoduje a bojuje o zisk, vypjaté ticho klášterních zdí, zahrad a věží. Na jedné straně dravost a touha po úspěchu, na druhé straně tiché soustředění modlitby, usebrání a askeze. Zdálo by se, že taková mohla být jen Praha středověká. Stačilo však vystoupat na několik věží v okolí Národní třídy a hned je nám jasné, že „středověk trvá“. Církevní věže tu vítězí nad světskými věžemi tři ku jedné. A to je poznání tohoto dílu. Když vystoupáte do věží uvidíte věci v nových souvislostech a zahlédnete pravdy, které ze země není vidět. A tak „ať prší či sněží, stoupejte do věží“...

Do montáže pohledů na pražské věže se vylnou závěrečné titulky:

Viděli jste seriál
PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ

provázet Viktor Preiss

(ústřední píseň)

námět a scénář:

Bedřich Ludvík

dramaturg:

Milan Vacek

odborný poradce:

arch. Milada Vršecká

autor děkuje:

.....

.....

zvuk:

XY

ústřední píseň složil a zpívá:

Bedřich Ludvík

aranžmá písně:

Jan Jirásek

střih:

Věra Flaková

kamera:

Pravoslav Flak

režie:

Bedřich Ludvík

Nad městem jsou věže

Tyčí se nad námi

My žijem při zemi

Věže jsou s hvězdami

Ještě že věže jsou

Že nad námi stojí

Pozvednou k nebesům

Ty z nás kdo se bojí

A pak u nohou ti leží

Praha, město věží

Ať prší či sněží

Stoupejme do věží

Do věží ke zvonům

K jejich mocným tónům

PRAHA, MĚSTO VĚŽÍ vzhůru k lidem

DÍL 10. - Věže Jungmannova náměstí a okolí.
Jimž je věž osudem

